

Lekmannarevisorerna

Till: Styrelse och VD i Nacka vatten och avfall

För kännedom: Kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar

Som lekmannarevisorer i Nacka vatten och avfall AB (NVOA) har vi gett EY i uppdrag att granska bolagets strategiska underhållsarbete. Syftet är att bedöma om det är ändamålsenligt och därmed förenligt med god ekonomisk hushållning. Den sammanfattande bedömningen är att bolagets arbete med det strategiska underhållet delvis är ändamålsenligt och därmed förenligt med god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att det delvis finns en ändamålsenlig styrning och samordning av identifierade underhållsåtgärder. Det finns styrande dokument och principer för verksamheten men VA-plan och VA-strategi är under revidering. Av granskningen framgår att en reviderad VA-plan är av stor vikt för att få en uppdaterad bild av kapacitetsbehov. Styrelsen har i affärsplan 2021–2023 beslutat om ett mål för långsiktigt hållbar VA- och avfallsförsörjning med en indikator som mäter underhåll av ledningsnätet genom förnyelsetakt.

NVOA har tagit fram en modell för risk- och väsentlighetsanalys för identifiering av kortsiktiga underhållsbehov. Modellen ger stöd i att prioritera på kort sikt mellan ett antal olika typer av projekt. Den mer långsiktiga analysen av risk- och väsentlighet genomförs med en förnyelseplaneringsmodell som tar hänsyn till exempelvis ledningens ålder, material samt driftstörningar per meter. Vi bedömer att bolagets risk- och väsentlighetsanalys delvis är ändamålsenlig med avseende på identifiering av kortsiktiga och långsiktiga underhålls- och förnyelsebehov då modellen för identifiering av kortsiktiga behov ännu inte används skarpt i verksamheten. Konsekvensanalyser rörande effekten av eftersatt underhåll kommer framgent att upprättas genom att fylla i risk- och väsentlighetsanalysen som ger en kvantifierbar konsekvens som kompletterar de utredningar som idag genomförs.

Vi ser att det finns en systematik i hur bolaget bedömer, beräknar och planerar underhållsbehov. Bedömningen sker utifrån inspektioner och inrapporterade ärenden. Genomförd granskning ger dock vid handen att mycket sker manuellt och att det finns möjlighet att utveckla ett mer datadrivet arbetssätt för att skapa bättre beslutsunderlag. Av granskningen framgår att bolaget inte mäter fördelning av resurser mellan akut och planerat underhåll. Det mesta av resurserna för den löpande driften ser ut att läggas på akuta åtgärder.

Systemstöd används i blandad utsträckning för att dokumentera, beräkna och planera underhållet. Systematiken tydliggörs inte i exempelvis en tydlig övergripande underhållsplan på aggregerad nivå eller i ett system som samlar nödvändig information inklusive budget för de olika åtgärderna. Vi noterar att arbetet med underhållsplaner förefaller fungera bra men ser det som en risk att underhållsplaner inte hanteras samlat i ett systemstöd. Vi tror att införandet av ett sådant skulle förbättra förutsättningarna för att få överblick över och stärka robustheten i underhållsplaneringen. Vidare anser vi att bolaget även bör ha underhållsplaner med längre tidshorisonter för att möjliggöra ett mer strategiskt arbetssätt. Vi ser i sammanhanget mycket positivt på att NVOA har beslutat om och påbörjat ett arbete med tillgångsförvaltning. En sådan tillgångsförvaltning ger bättre förutsättningar att arbeta strategiskt och långsiktigt med underhållsfrågorna och möjliggör en mer datadriven och objektiv prioritering.

NVOA:s nuvarande omfattning av underhållsåtgärder har förbättrat förutsättningarna för att inte ackumulera ett större framtida underhållsbehov. Under de senaste åren har bolaget arbetat med att få ner det framtida underhållsbehovet, vilket bland annat märks på att reinvesteringsbudgeten höjts. Den ökade budgeten har enligt uppgift möjliggjort utbyten av de mest problematiska delarna av VA-nätet. Bolaget arbetar med att skapa sig en bild av

ledningsnätets status. Även om stora insatser har gjorts framgår av granskningen att mycket arbete på underhållssidan kvarstår.

Vi bedömer avslutningsvis att återrapporteringen till styrelsen av risk- och väsentlighetsanalyser samt genomförda och planerade underhållsinsatser är ändamålsenlig. Budgeten följs upp löpande varje tertial i styrelsen som i samband med detta får återrapportering av sin indikator "förebyggande underhåll av ledningsnätet, förnyelsetakt". Av granskningen framgår att risk- och väsentlighetsanalyser av underhåll i regel inte återrapporteras till styrelsen. Bolagsledningen förser dock regelbundet styrelsen med information. Avvikelser i underhållsfrågor behandlas inom ramen för budgetprocessen.

Baserat på bedömningarna föranleder granskningen följande rekommendationer:

- ▶ Se över möjligheterna att införa ett systemstöd för att samlat hantera underhållsfrågor.
- ▶ Säkerställ att relevanta och kostnadsberäknade långsiktiga underhållsplaner finns för samtliga anläggningstillgångar såväl per objekt som på aggregerad nivå.
- ▶ Prioritera arbetet med tillgångsförvaltning i syfte att skapa bättre förutsättningar att arbeta strategiskt med underhållsfrågor.
- ▶ Säkerställ att det finns en uppskattning av den totala underhållsskulden i det kommunala VA-nätet.

Vi önskar kommentarer från bolaget senast den 15 december 2021.

För lekmannarevisorerna

Yvonne Wessman
Ordförande

Lars Berglund
Vice ordförande

Bilaga: Rapport - Granskning av strategiskt underhåll av anläggningstillgångar Nacka vatten och avfall AB